

Handläggare
Mahi Akter
Telefon: 08-508 016 37

Till
Järva stadsdelsnämnd

Våld i nära relationer - Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning av stadsdelsförvaltningarna Farsta, Järva & Skärholmen

Redogörelse med anledning av socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning av handläggning av våld i nära relation, SOF 2022/658.

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lägger till handlingarna.

Sammanfattning

Stockholms stads socialtjänstinspektörer har till uppgift att granska stadens verksamheter inom individ- och familjeomsorgen. Under perioden augusti till december 2023 gjordes en kvalitetsgranskning av handläggning av våld i nära relation med fokus på insatser för våldsutsatta i stadsdelsförvaltningarna i Järva, Farsta och Skärholmen. Granskningen utgör en viktig del i förvaltningens fortsatta utvecklingsarbete i arbetet med våldsutsatta.

I granskningen framkommer en rättssäker handläggning och ett tydligt barnperspektiv. Förvaltningen identifierar utvecklingsområden som rör samverkan- och utbildningsfrågor. Förvaltningen planerar att öka samverkan internt och externt samt öka kunskapen gällande vuxna utsatt för hedersrelaterat våld- och förtryck.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lägger till handlingarna.

Järva stadsdelsförvaltning

Bakgrund

Stockholms stads socialtjänstinspektörer har till uppgift att granska stadens verksamheter inom individ- och familjeomsorgen gällande kvalitet och rättssäkerhet för individen. Arbetet utgår från lagstiftning, förordningar och föreskrifter liksom stadens riktlinjer inom området. Granskningen genomförs utifrån en framtagen granskningsmodell som bygger på de kvalitetskriterier Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram. Kvalitetskriterierna är trygghet och säkerhet, självbestämmande och integritet, tillgänglighet, helhetssyn och samordning, kunskapsbaserad verksamhet samt effektivitet.

Det aktuella granskningstemat valdes för att komplettera och ge fördjupad insyn om stadens stöd till våldsutsatta utifrån en tidigare genomförd översyn gällande detta av Socialförvaltningen, *Översyn av stadens stöd till den som utsätts för våld, sexuellt förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål* (SOF 2023/110). Översynen redogjorde för stadens insatser för målgruppen samt drog slutsatsen att stadens insatser avseende skydd, stöd och behandling till målgruppen levde upp till lagstiftarens intentioner. Översynen avgränsades till att inte undersöka socialtjänstens utredningar av målgruppen och föreslog att översynen skulle kompletteras med socialinspektörernas granskning avseende kvalitet och rättssäkerhet.

Ärendet

Socialtjänstinspektörer har gjort en kvalitetsgranskning under perioden augusti till december 2023 av Järva, Farsta och Skärholmens stadsdelsförvaltningars arbete med våld i nära relationer. Ärendelistor inom alla tre stadsdelsförvaltningar togs fram för ärenden som var aktuella på Relationsvårdsteamerna under 2022 och 2023. Totalt granskades 60 ärenden jämt fördelat över alla tre stadsdelar. Nedan presenteras en sammanfattning av resultatet utifrån kvalitetskriterierna, med fokus på Järva stadsdelsförvaltnings resultat.

Trygghet och säkerhet

I granskningen framkommer det att handläggningen är rättssäker. Utredningarna i samtliga stadsdelar följer i hög grad anvisningarna i Socialstyrelsens handbok "Våld i nära relationer. Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården" gällande hur våldsutsatthet och efterföljande konsekvenser bör utredas samt dokumenteras.

Självbestämmande och integritet

Av samtliga våldsutsatta i materialet som fick högst farlighetsnivå på FREDA farlighetsbedömning fick merparten insatser som var i proportion till behovet av skydd. I Järva placerades alla individer som uppnådde nivå 4 på FREDA (mycket allvarlig fara råder) på skyddat boende. I handläggningen var den enskildes delaktighet och inflytande tydligt beskrivet i hela materialet. Granskningen drog därmed slutsatsen att detta visar på ett gott socialt arbete med respekt för den enskildes integritet.

Helhetssyn och samordning

Granskningen visar att den enskildes eventuella särskilda utsatthet framgick tydligt i samtliga utredningar i materialet. Dock saknas ofta en analys om hur den våldsutsatta påverkas av den särskilda utsattheten eller om socialtjänstens insatser behöver anpassas. Utredningarna saknar också information om samverkan med andra aktörer i syfte att samordna stödet till den våldsutsatta.

Det framgår att barnrättsperspektivet är en tydlig styrka i alla granskade utredningar. I utredningarna genomförda av Järva stadsdelsförvaltning var också behovet av stöd, både på kort och lång sikt, överlag väl belysta.

Granskningen visar att stöd till stadigvarande boende inte är likställt inom staden och att stadsdelsförvaltningarna inte använder samma insatser gällande boendelösningar. I Järva stadsdelsförvaltning används stadens bostadssociala resurs SHIS Bostäder insats genomgångsbostad för våldsutsatta i hög utsträckning.

Kunskapsbaserad verksamhet

Granskningen belyser att en styrka i materialet är att standardiserade bedömningsmetoder använts i hög grad i samtliga förvaltningar, främst genom FREDA. Granskningen visar vidare att information om hedersrelaterat våld och förtryck sällan förekom, vilket kan indikera på att förvaltningarna inte lyckas fånga upp hedersaspekter i utredningarna.

Tillgänglighet

Granskningen visar att 22 procent av personerna i materialet hade någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF-diagnos). Det är en överrepresentation jämfört med den vuxna populationen i övrigt där cirka tre procent globalt har en ADHD-diagnos. Granskningen anser att utifrån överrepresentationen och att funktionsnedsättning innebär en särskild sårbarhet i att bli våldsutsatt bör arbetet med systematisk kunskap, anpassningar både på myndighet- och utförarsidan i verksamheten samt bemötande av målgruppen prioriteras. Det framkommer inte i granskningen hur

många av de granskade ärenden där NPF-diagnos förekom som tillhörde Järva stadsdelsförvaltning.

Effektivitet

Granskningen visar på att ett antal av samtliga granskade utredningar var omfattande, trots låg risk för fortsatt våld, och där personen endast ansökte om samtalsstöd på Relationsvåldscentrum. Den nya socialtjänstlagen väntas träda i kraft år 2025 och i linje med de förändringar som förväntas skulle sådana ärenden kunna hanteras utan föregående myndighetsutövning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familj.

Jämställdhetsanalys

Det slumpmässiga urvalet i granskningen bestod av 59 kvinnor och en man. Det slumpmässiga urvalet stämmer överens med samtliga som söker stöd för våld i nära relation. Skillnader i handläggning utifrån kön kan inte dras eftersom endast 1 av 60 granskade ärenden rörde en man. Förvaltningen instämmer med granskningens jämställdhetsanalys.

Barnrättsanalys

I urvalet för Järva stadsdelsförvaltning fanns det barn i 14 av de granskade ärendena. I samtliga av förvaltningens ärenden fördes information internt vidare till berörd enhet som arbetar med barnens behov av skydd och stöd och i de flesta ärenden upprättas barnkonsekvensanalyser. Granskningen visar att i alla tre stadsdelar fanns hög grad av samverkan med barn- och ungdomsenheten och att hur barnen påverkats av våldet är utförligt beskrivet i utredningarna. Vidare visar granskningen att av de 18 ärenden i hela materialet där barn var medföljande sin förälder på skyddat boende var 14 av de placeringarna anpassad till barn (direkt stöd fanns riktade till barn). Detta var fallet i samtliga av Järva stadsförvaltnings ärenden. I de ärenden det rörde skolbarn tillgodosåg Järva stadsdelsförvaltning behovet av skolgång genom skoltaxi till barnets ordinarie skola. Utifrån ovan nämnda faktorer gör förvaltningen bedömningen att barnperspektivet tas i beaktandet i handläggningen av den vuxnas ärende. Detta stärks av att granskningen anser att en tydlig styrka i materialet är barnrättsperspektivet då barnens situation är väl belysta i vuxenhandläggningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att resultaten av Stadsrevisionens granskning är ett bra stöd i det fortlöpande kvalitetsarbete som förvaltningen bedriver inom verksamhetsområdet.

Förvaltningen understryker vikten av en sammanhängande boendekedja som en framgångsfaktor i arbetet mot våld i nära relation. Förvaltningen använder insatsen genomgångsbostad för våldsutsatta via SHIS Bostäder och insatsen inkluderar boendestöd. Vidare ska insatsen möjliggöra för den enskilde att undanröja eventuella hinder för att erbjudas ett hyreskontrakt på den ordinarie bostadsmarknaden.

Utifrån granskningens resultat identifierar förvaltningen utvecklingsområden som rör samverkans- och utbildningsfrågor. Förvaltningen planerar att utöka samverkan med regionen i syfte att bättre tillgodose våldsutsatta med NPF-diagnosers behov av vård och stöd. Den interna samverkan ska även syfta till att målgruppen ska identifieras i högre grad samt få adekvat stöd. Vidare har förvaltningen identifierat ett utbildningsbehov hos medarbetare som möter vuxna som utsätts för hedersrelaterat våld- och förtryck. Oftast är kunskap om hedersrelaterat våld inriktad på ungdomar som bor hemma i sina ursprungsfamiljer. Vuxna utsatta för hedersrelaterat våld möter andra typer av svårigheter, exempelvis att två släkter inte är överens vid en skilsmässa.

Förvaltningen instämmer i granskningens insikt kring ärenden med låg risk för utsatthet för fortsatt våld, där personen endast ansöker om samtalsstöd på Relationsvåldscentrum, i framtiden kan komma att hanteras utan myndighetsutövning, efter en initial screening med hot- och riskbedömning. Förvaltningen anser att ett sådant arbetssätt skulle kunna komma att vara i linje med de förändringar som förväntas av den nya socialtjänstlagen.

Victoria CallenmarkVictoria
Callenmark

Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Susanna Juvas
HagbjörkSusanna Juvas
Hagbjörk
Tf. Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning av stadsdelsförvaltningarna Farsta, Järva och Skärholmen.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2024-05-30
Susanna Juvas Hagbjörk, tf Avdelningschef	2024-05-29